

CHET TILI DARSLARIDA VIDEO MATERIALLARDAN FOYDALANISH USULLARI

Dehqonov Islom Teshayevich

FDU nemis va fransuz tillari

kafedrası katta o'qituvchisi

Rahmonova Dilshoda Ravshanbek qizi

FDU, Chet tillari fakulteti

fransuz tili yo'nalishi talabasi

Annotatsiya:*Bu maqolada dars jarayonida video materialdan foydalanish usullari, o'qituvchi va o'quvchi uchun kerakli bo'lgan tavsiyalar berilgan.*

Kalit so'zlar:*dars, tasvir, bilim va ko'nikmalar, pedagogik maqsad.*

Atrofimizni o'rab olgan kundalik tasvirlarning mavjudligi til o'rganishda, o'quvchi uchun nimanidir ko'rish va xis qilish shunchaki aniq va tabiiy faoliyat bo'libgina qolmay, balki ta'lim berish maqsadi bo'lishi kerak. Tasvir biror jamiyatning madaniy jixatlarini aniq ko'rsatish bilan muhim bo'lib, o'quvchilarga tushunish va xis qilishni o'rganishiga yordam beradi. Video o'quvchida hamdardlik keltirib chiqaruvchi vositadir. Hamma videolardan foydalanish mumkin, ularni namoyish qilayotgan vaqtda o'quvchidan murakkab lingivistik xujjat darajasi sifatida emas balki ularga tushunarli tilda so'rash kerak. Quyida sizning e'tiboringizga videodan foydalanishning turli usullarini keltiramiz.

1. Video bilan ishlashning umumiy maqsadlari.
2. O'quvchilarga bilim va ko'nikmalarni egallashni o'rgatish.
3. Pedagogik maqsadlarni o'z o'rnida ishlatish- Kerakli vositalar- Video jixozlari.
4. Tarmoqqa ulanish zaxiralari.

1. Video bilan ishlashning umumiy maqsadlari.

Chet tili darslarida video materiallar ustida ishlash nimaga xizmat qiladi ?

- o'quvchini kuzatish, baholash, tanqid qilish va ko'rgan materialini muhokama qilishiga xizmat qiladi.

Namoyish qilingan asl xujjatlarga ko'z yugirtirib rasmlarni, tovushlarni, madaniy vaziyatlarni o'rgatadi. O'quvchining tassavvurini rivojlantiradi, oldindan ko'ra bilish va o'ylab topish, faraz qilishga o'rgatadi. O'quvchiga yaratish, qayta tuzish, hikoya qilish, tahlil qilish qobiliyatini taqdim qiladi. Ayniqsa video material zaxirasidan foydalanish o'quvchiga o'z bilimlarini yangidan yaratish imkonini beradi.

- 2- O'quvchilarga bilim va ko'nikmalarni egallashni o'rgatish.

2.1 O'z tahliliy xislarini ishga solish. Manbaalar, materiallar, ma'lumotlarning turli xilligini bilish. Tasvirlarni farqlash (tasvirlanishi, nutqi, tushuntirish) ni, saralashni, bilish, ma'lumotlarni ketma-ketligiga e'tibor berishni bilish.

- 2.2 Ma'lumot va xujjatlarni o'qishni bilish. Xujjat va manbaani turini aniqlashni bilish; Ko'rgan va eshitganlarini tasvirlashni bilish;

Foydalanilgan leksik materiallarni tushunish;

Materiallarni turlarini aniqlashni va ularni g'oya yoki harakat bilan bog'liqligini aniqlashni bilish.

2.3 Mos keluvchi fikrlarni ifodalashni (yozma va og'zaki ravishda) bilish.

Video materialda ko'rgan va eshitganlari bilan bog'lab o'z xis-tuyg'ularini ifodalashni bilish;

Xujjatda ko'rgan voqealarni xulosa qilishni bilish;

Ko'rganlarini tushunish, og'zaki hamda yozma bayon qilishni bilish;

O'z fikrini yozma hamda og'zaki asoslashni bilish;

O'z fikrini yozma hamda og'zaki tahlil qilishni bilish;

2.4 Video material mavzusini faraz qilishni rivoshlantirish.

Berilgan vaziyatning sabablarini tasavvur qilishni bilish;

Voqelikni davomini faraz qilishni bilish;

Ko'rgan vaziyatlari haqida so'zlab berishni bilish.

PEDAGOGIK MAQSADLARNI O'Z O'RNIDA ISHLATISH.

Video materialdan foydalanish chog'ida doimo biror pedagogik maqsad nazar (grammatika, leksika) ga olinadi, yoki undan o'quvchilar tushungan, tahlil qilgan, tasvirlagan narsalarini qayta ishlatishlari uchun biror loyihani yo'lga so'yish maqsadida ham foydalaniladi. Bu manbaa keyinchalik o'tiladigan mavzu to'g'risida bahs yuritishga ham turtki bo'lishi mumkin.

3.1 Qanday manbaalardan foydalanish mumkin ?

Xujjat, reportaj, ob-havoni taqdim qilish

Yozib olingan kundalik axborot

Teleko'rsatuvdan parcha

Teleserial yoki tanlab olingan parcha

Biror shaxsdan olingan intervyu

Qisqa xabarlar

Filmlardan parchalar

Videokliplar

Multifilmlar

Reklamalar

Tele o'yinlar....

TARMOQQA ULANISH ZAXIRALARI

O'qituvchi darslarida video materiallardan foydalanish uchun hamma kerakli texnik vositalarni hozirlab qo'yishi kerak va ulardan to'g'ri foydalanishni o'zlashtirib olishi kerak.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, darsda video hamda ko'rgazmali usullardan foydalanish juda samarali hisoblanadi, tinglochini oson va tez o'zlashtirishga yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YHATI:

1. I.T. Dehqonov (2022). Nutqiy etiket birliklari (fransuz va o'zbek tillari misolida). Ijodkor o'qituvchi. 2(23), 222-226.
2. Dehqonov Islom Teshayevich (2022). Uzbek and french speech etiquette units. Journalnx-a multidisciplinary peer reviewed journal. 12(12), 61-64.
3. I.T. Dehqonov (2023). Fransuz etiket qoidalari. O'ZBEKISTONDA FANLARARO INNOVATSIYALAR VA ILMIY TADQIQOTLAR JURNALI. 17(3), 154-158.
4. Dehqonov Islom Teshayevich, Fozilov Raxmatullo Feruz o'g'li (2023). FRANSUZ TILI DATSLARIDA O'YINLARDAN FOYDALANISH. FORMATION OF PSYCHOLOGY AND PEDAGOGY AS INTERDISCIPLINARY SCIENCES. INTERNATIONAL SCIENTIFIC ONLINE CONFERENCE. In Italy.18, 33-36.
5. Dehqonov Islom Teshayevich, Rahmonova Gulchiroy Yoqubjon qizi (2023). Boshlang'ich sinf o'quvchilarida chet tillarini o'qitishda leksik o'yinlardan foydalanish. TURKEY international scientific online conference. "THEORY AND ANALYTICAL ASPECTS OF RECENT RESEARCH".14. 143-147.
6. I.T. Dehqonov, Raymberdiyeva Shahlo Dilshodjon qizi (2023). CHET TILLARINI O'QITISH JARAYONIDA LEKSIK KO'NIKMALARNING O'RNI. MODELS AND METHODS FOR INCREASING THE EFFICIENCY OF INNOVATIVE RESEACH. In Germany. 22. 211-214
7. Dehqonov Islom Teshayevich (2023) LE PROBLÈME DE LA CORRECTION DU DISCOURS ORAL DES ÉCOLIERS AU STADE INTERMÉDIAIRE DE L'ÉDUCATION. International Journal of Education, Social Science & Humanities. Finland Academic Research Science Publishers. 11(4), 1075-1081.
8. Ahrorova, R. U. (2021). SEMANTIC ANALYSIS OF PHRASEOLOGICAL UNITS REPRESENTING "YOUTH" IN FRENCH AND UZBEK LANGUAGES. Theoretical & Applied Science, (7), 122-126.
9. AKHROROVA, R. U. (2021). THE LINGUISTIC IMAGE OF THE WORLD AND THE GENDER ASPECT OF THE CONCEPT OF " AGE" IN FRENCH AND UZBEK. THEORETICAL & APPLIED SCIENCE Учредители: Теоретическая и прикладная наука, (9), 585-589.
10. Жураева, Ш., & Жўраева, М. (2022). ЗАМОНАВИЙ ТИЛШУНОСЛИК ВА ТАРЖИМАШУНОСЛИКДА ЛУФАТШУНОСЛИКНИНГ АҲАМИЯТИ. Eurasian Journal of Academic Research, 2(13), 626-630.
11. Jo'rayeva, S. (2021, April). HISTORICAL DATES AS THE CONTENT OF VICTOR HUGO'S BIBIMARYAM TEMPLE. In Конференции.
12. Jurayeva, S., & Gofforova, M. (2022). APPLICATION OF PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES IN TEACHING FOREIGN LANGUAGE. Models and methods in modern science, 1(17), 16-19.
13. Jurayeva, S., & Haydaraliyev, A. (2022). EXPRESSION OF PROVERBS IN FOREIGN LANGUAGES AND THEIR SPECIFIC CHARACTERISTICS. Models and methods in modern science, 1(17), 8-11.

14. Khusanboevna, J. S. (2022, October). THE THEME OF A HERO IN UZBEK PRODUCTION. In Proceedings of International Educators Conference (Vol. 1, No. 1, pp. 28-31).
15. G'aniyevna, S. A. (2023). ISSUES OF INTERCULTURAL COMMUNICATION AND RECEPTION. IJODKOR O'QITUVCHI, 3(28), 191-195.
16. Zinatullina A.X., FRANSUZ VA O'ZBEK TILLARIDA MURAKKAB GAPLARDA ZAMON QO'LLANILISHINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI, IQRO JURNALI / 2023, VOL-2 ISSUE-1, E-ISSN : 2181-4341.
17. Zinatullina A. H, The Word Order within the Complex Sentences of French and Uzbek Languages, Universal journal on innovative education, Volume 2 Issue 3, Year 2023, pages 20-21-22.
18. Astonova Guzalkhon Rakhmonalievna, IMPORTANCE OF WRITING SKILLS IN EARLY FOREIGN LANGUAGE LESSONS, INTERNATIONAL SCIENTIFIC RESEARCH JOURNAL, 2021/5/19, Том 2, Номер 5, Страницы 607-610.
19. Гўзалхон Рахмоналиевна Астонова, Бошланғич синфларда олмон тилининг ўқитишнинг самарали усуллари, Scientific Journal, 2021/4, Том 1, Номер 6, Страницы 1304-1309.
20. Alimov, S. S., & Yusupova, O. M. (2022). LINGUOCULTURAL FEATURES OF BORROWINGS FROM ENGLISH TO UZBEK LANGUAGE. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 10(1), 1-4.
21. Mamadjanova, M. U. (2022). O 'ZBEK VA INGLIZ TILLARIDA EPITETNING CHOG 'ISHTIRMA TADQIQI. ANTONAMAZIYA EPITETLAR. *RESEARCH AND EDUCATION*, 1(5), 110-115.
22. Gafurova, S., & Yusuphodjayeva, S. (2023). DIFFERENTIAL ANALYSIS OF NEUROTIC DISORDERS IN IRRITABLE BOWEL SYNDROME AND IMPROVEMENT OF MEDICAL PSYCHOLOGICAL SUPPORT IN THEM. *Science and innovation*, 2(D2), 177-181.
23. Gafurova, S. (2021). About one of the unique sources on the history of the uzbek language in the XVI century. *World Bulletin of Social Sciences*, 5, 42-44.
24. Gafurova, S. U. (2021). LINGUISTIC FEATURES OF SOME HISTORICAL SOURCES. *湖南大学学报 (自然科学版)*, 48(8).
25. Gafurova, S. U. B. (2019). HISTORICAL SOURCE AS A LEGACY OF THE PAST. *Theoretical & Applied Science*, (9), 271-273.
26. Gafurova, S. U. (2019). IDEOGRAPHIC DICTIONARIES AS HISTORICAL SOURCES. *Scientific Bulletin of Namangan State University*, 1(7), 219-225.
27. Ulug'bekovna, G. S. NUSRAT-NAME AS HISTORICAL SOURCE. *Zbiór artykułów naukowych recenzowanych.*, 58.